РІВНЕНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет іноземної філології

Кафедра практики англійської мови

ЛУЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра іноземних мов

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ “ОСТРОЗЬКА АКАДЕМІЯ”

Кафедра індоєвропейських мов

“Сучасні проблеми германського та романського мовознавства”

Матеріали

Міжнародної науково-практичної

конференції

Рівне

2016

ББК 81.0
С 91
УДК 81

Сучасні проблеми германського та романського мовознавства: *Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, 15 квітня 2016 року, Рівне. – 510, [2]с.*

До збірника увійшли матеріали Міжнородної науково-практичної конференції "Сучасні проблеми германського та романського мовознавства", присвячені актуальним напрямкам досліджень у галузі філології та методики викладання мов.

Матеріали збірника можуть бути корисними для науковців, дослідників, лінгвістів, аспірантів, пошукувачів, викладачів та студентів вищих мовних навчальних закладів.

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Головний редактор:

Михальчук Наталія Олександрівна – доктор психологічних наук, професор, завідувач кафедри практики англійської мови (Рівненський державний гуманітарний університет).

Заступник головного редактора:

Бігунова Світозара Анатоліївна – кандидат психологічних наук, доцент (Рівненський державний гуманітарний університет);

ЧЛЕНИ РЕДАКЦІЙНОЇ КОЛЕГІЇ:

Постоловський Руслан Михайлович – кандидат історичних наук, професор, ректор Рівненського державного гуманітарного університету

Ніколайчук Галина Іванівна – кандидат педагогічних наук, професор, декан факультету іноземної філології (Рівненський державний гуманітарний університет);

Ковальчук Інна В'ячеславівна – кандидат психологічних наук, доцент, завідувач кафедри індоєвропейських мов (Національний університет "Острозька академія");

Губіна Алла Михайлівна – кандидат психологічних наук, доцент, в.о. завідувача кафедри іноземних мов (Луцький національний технічний університет);

Воробйова Людмила Михайлівна – кандидат філологічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Калініченко Михайло Михайлович – кандидат філологічних наук, доцент, старший судовий експерт ЛНДІСЕ (Рівненський державний гуманітарний університет)

Затверджено Вченою радою Рівненського державного гуманітарного університету (протокол № 3 від 31.03.2016 р.).

За достовірність фактів, дат, назв і т. п. відповідають автори статей. Думки авторів можуть не збігатися з позицією редколегії.

СамборскаяИ.Н.

Ровно

ВНУТРЕННЯЯ ФОРМА И МОТИВИРОВАННОСТЬ ПРОИЗВОДНОГО СЛОВА

Проблема взаимоотношения формы и содержания языковых единиц является одной из ключевых проблем современного языкознания. Содержательное наполнение языковых единиц – это та сфера, которая обеспечивает выполнение языком его важнейших функций. Только единство двух сторон языкового знака делает его средством удовлетворения актов познания, социальных потребностей данной языковой общности людей.

Будучи полифункциональным, язык дает наименования вещам, явлениям, способствует обобщению и дифференциации их свойств и отношений, что предполагает использование различных языковых средств, в первую очередь – номинативных.

Существенным, определяющим для слова как номинативной единицы является диалектическое единство и взаимообусловленность формы и содержания. Как известно, форма репрезентирует внутреннюю структуру содержания и является его внешним выражением. В связи с этим указывают на «качественное расслоение языковой формы, на существование двух сторон формы, неразрывно связанных друг с другом: внешней (внешней организации содержания и способа связи данного явления с другими) и внутренней формы (способа существования содержания, его структуры), при этом отмечая, что «повод для образования внешней формы – внутренняя [7, 180-182]. Поэтому познание сложной взаимосвязи между формой и содержанием языкового знака выдвигает на передний план понятие внутренней формы слова, с выяснения которого, по словам В.М.Русановского, «должно начинаться изучение всех других ингредиентов языка как сложной системы систем» [9, 14].

Одной из важных характеристик языкового знака, раскрывающих соотношение формы и содержания, является категория мотивированности.

Мотивированность производных слов /ПС/ нельзя рассматривать изолированно от понятия внутренней формы /ВФ/, поскольку, как отмечает Е.С.Кубрякова, «производное слово, построенное по определенной словообразовательной модели, является мотивированной единицей не только в том смысле, что содержит в самом себе в виде производящей основы источник называния, но и в том отношении, что его формальная структура выступает как внутренняя форма, обладающая вполне определенной значимостью» [6, 44].

Таким образом, цель настоящей статьи – раскрыть своеобразие ВФ как средства реализации мотивированности, поскольку анализ ВФ слова, фиксирующий операцию установления признаков именуемого на основе выявления его взаимосвязи с другими явлениями действительности, позволяет определить глубинные аспекты мотивированности: взаимообусловленность характера отражения реалий в сознании человека и структуры наименования, формируемого для обозначения этой реалии.

Как известно, большой вклад в разработку теории ВФ, в понимание взаимозависимости между формой и содержанием языкового знака, механизма выражения мысли в слове внес в отечественное и мировое языкознание А.А.Потебня.

В отличие от В. Фон Гумбольдта, ученого интересует субъективный, психологический аспект слова, т.е. выявление самого способа, с помощью которого членораздельный звук приобретает характер языковой единицы, обозначающей определенное содержание. А.А.Потебня отмечает, что «внутренняя форма есть центр образа», «один из его признаков, преобладающий над всеми остальными». Следовательно, ВФ как наиболее яркий /важнейший или наиболее субъективно значимый/ признак «чувственного образа» /как совокупности многих признаков, образующий единство/ становится основой обозначения, представителем значения слова [8, 124 -132].

Важным в концепции А.А.Потебни является обоснование апперцептивного характера ВФ, т.е. зависимости формирования образа, кладущегося в основу наименования, от ранее познанного. При этом образование наименования происходит по принципам аналогии и ассоциации и затем слияния. По наблюдениям ученого, ВФ слова как средство апперцепции, как объективированный элементами образующей структуры знака комплекс ассоциаций, отображающий взаимосвязь обозначаемого с другими явлениями действительности, выступает основой для формирования лексического значения номинативной единицы, тем самым способствуя раскрытию семантики слова носителями языка.

В изучении ВФ накоплено немало фактов, наблюдений, обобщений, однако в лингвистике до сих пор не сформировалось единое понятие ВФ, не описана в полной мере сущность этой категории, что обусловило недифференцированное, разноаспектное употребление термина, его смешение с другими понятиями.

Так, нередко языковеды (Н.В. Гяч, В.М.Павлов, Н.Г.Комлев, В.А.Звегинцев и др.) смешивают понятия внутренней формы и мотивированности, ставя между ними знак равенства [1; 2; 5]. Ср., например, утверждение Л.Р.Зиндера о том, что под мотивированностью в языкознании понимается семантический анализ означаемого, семантическая структура знака, или его ВФ [3, 347]. С этим трудно согласиться прежде всего потому, что не только семантический анализ обнаруживает мотивированность. Выявить ее наличие можно лишь в результате сопоставительного анализа формы и содержания, тогда как ВФ осуществляет связь между асемантическим и семантическим знаками, вербализуя, наполняя языковым содержанием материальную сторону номинативных единиц. Кроме того, мотивированность, указывая на принадлежность базового слова или словосочетания к той или иной части речи и семантической группе, работает на собственно словообразовательную характеристику слова. Понятие же ВФ

вскрывает характер /природу/ наименования, оно связано с ономасиологическим аспектом слова.

На разграничение мотивированности и ВФ указывает Е.В.Комина, употребляя вместо этих терминов понятия «мотивация слова» и «ассоциативное структурирование». Определяя внутреннее структурирование /ВФ/ как «мотивированность слова в смысле наличия ассоциативных связей между формой слова и его значением», автор предлагает отграничивать его от мотивированности – понятия более широкого, «поскольку мотивированными могут быть слова не только ассоциативно членимые, но и соотносящиеся с другой единицей словаря во всем своем фонемном /графемном/ составе» [4, 63].

Отрицая смешение понятий ВФ и мотивированности, нельзя вместе с тем их противопоставлять. Категория мотивированности является ключевой при рассмотрении вопросов взамоотношения между ВФ и лексическим значением языкового знака. Ведь мотивированность производного слова позволяет объединить новый опыт со старым, определить неизвестное через известное, вводить в устоявшуюся картину мира новые черты и детали. Другими словами, мотивированность является своеобразным апперцептивным представлением одного или нескольких признаков предмета, явления действительности, выраженное средствами языка в его названии. При этом, как отмечает Е.С.Кубрякова, «мотивированность производных номинативных единиц в большинстве случаев соотносится с их «внутренней формой» и, следовательно, с такой поверхностной репрезентацией глубинных семантических признаков, которая сопряжена с выведением хотя бы части из них на уровень морфологической структуры слова» [6, 20]. Поэтому мотивированность можно определить как свойство ВФ, а ВФ – как основу мотивированности. Раскрывая мотивированность слова, необходимо сопоставлять его значение и ВФ, фиксируя при этом общие характеристики ВФ и лексического значения, констатируя наличие проекционных связей между ними.

Таким образом, следуя А.А.Потебне, ВФ можно рассматривать как важнейший глубинный аспект мотивированности. ВФ, будучи средством выражения мотивированности, «аккумулирует» в себе мотивационные отношения производных слов, делает понятной, объяснимой связь между значением и звуковой формой номинативной единицы, тем самым облегчая восприятие слова ввиду «угадываемости» его значения и оперирование новыми понятиями, включая их в привычный мир вещей, эксплицитно указывая на конкретный характер связи нового со старым при наименовании.

Необходимость изучения номинативной деятельности человека в ее связи с отражательными, познавательными процессами, исследование феномена мотивированности номинативных единиц и обусловливает дальнейшую всестороннюю разработку концепции ВФ, выяснения ее определяющей роли в формировании значения наименования.

Литература:

1. Гяч Н.В. О мотивированности аббревиатур / Н.В.Гяч, В.М.Павлов // Материалы семинара по проблеме мотивированности языкового знака. – М.: Наука, 1989. – С. 25-32.

2. Звегинцев В.А. Язык и лингвистическая теория / В.А.Звегинцев. – М.: Эдиториал УРСС, 2001. – 248 с.

3. Зиндер Л.Р. Условность и мотивированность языкового знака / Л.Р.Зиндер // Фонетика. Фонология. Грамматика. – М.: Наука, 1971. – С. 346 – 351.

4. Комина Е.В. Мотивация как лингвистическое явление / Е.В.Комина // Семантика и структура слова. – Калинин: Издательство Калининского университета, 1984. – С. 59-65.

5. Комлев Н.Г.Компоненты содержательной структуры слова / Н.Г.Комлев. – М.: КомКнига, 2006. – 192 с.

6. Кубрякова Е.С. Теория номинации и словообразование / Е.С.Кубрякова. – М. : ЛИБРО-КОМ, 2010. – 88 с.

7. Левицкий В.В. Семасиология / В.В. Левицкий. – Винница: Нова книга, 2006. – 512 с.
8. Потебня А.А. Мысль и язык / А.А.Потебня. – К.: СИНТО, 1993. – 192 с.
9. Русанівський В. М. Структура лексичної і граматичної семантики / В. М. Русанівський. – К. : Наукова думка, 1988. – 236 с.

І.Г. Войтенко
м. Луцьк

РОЛЬ ГЕОГРАФІЧНИХ СТЕРЕОТИПІВ У АНГЛОМОВНОМУ ПОЛІТИЧНОМУ ДИСКУРСІ

Стаття присвячена дослідженню національно-географічного стереотипу у англомовних промовах, окреслюється структура стереотипів, механізми їх формування та функціонування.

***Ключові слова**: географічний стереотип, позитивне представлення.*

Протягом розвитку людства уважалося, що головний поштовх до формування народу, його характеру й культури дають природні умови, у яких цей народ історично живе. “Народи жарких кліматів боязкі, як старі; народи холодних кліматів відважні, як юнаки”, – писав французький мислитель 18 століття Ш. Монтеск’є.

Кожна мова по-своєму членує світ, має свій спосіб його концептуалізації. У кожного народу, кожної нації є свої власні уявлення про навколишній світ, про людей, про представників іншої культури. У суспільстві складаються певні стереотипи – як щодо самих себе, щодо поведінки та традицій в межах свого культурного простору, так і відносно представників іншого мовного і культурного простору. Актуальність теми викликана інтересом дослідників до питань взаємодії мови, культури, психології народу. Феномен і поняття "стереотип" привертає велику увагу дослідників, багато вчених (У. Ліппман, И.С.Кон, Ю.А. Сорокін, І.Ю. Марковина, А.В. Павловська, Н.В. Уфімцева, В. В. Красних та ін.) займаються вивченням даної проблеми. Новизна дослідження полягає в тому,

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ 1. СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ МІЖКУЛЬТУРНОЇ КОМУНІКАЦІЇ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ

Воробйова Л. М.
Коментар до художнього твору в контексті міжкультурної комунікації 9
Кочубей О. С.
Основні риси поняття «міжкультурна компетенція»
в структурі перекладацької компетентності 15
Самборська І. М.
Внутренняя форма и мотивированность производного слова 20
Войтенко І. Г.
Роль географічних стереотипів у англомовному
політичному дискурсі 25
Ступчик З. Р.
Підприємливість як засіб активізації розвитку міжкультурної
комунікації учнів на уроках англійської мови 29
Денисова С. П., Кузьмич О. В., Ніколаєва І. А.
Способи вираження інтенції звинувачення..... 33
Верьовкіна О. Є., Опанасик А. В.
Комунікативні інтенції в американському дискурсі..... 36

СЕКЦІЯ 2. ТРАДИЦІЙНІ ТА НОВІТНІ АСПЕКТИ ЛІНГВІСТИЧНИХ ТА ЛІТЕРАТУРОЗНАВЧИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Калиниченко М. М.
Загублений острів Германа Мелвілла..... 42
Воробйова І. А.
До проблеми передачі стилістично забарвленої лексики в перекладах
роману Т. Пратчетта “Правда” 46
Джава І. О.
Funktion des Zitats in Plenzdorfs „Die neuen Leiden des jungen W.“ 58
Фрідріх А. В.
Особливості семантики англійських онімів у творах Агати Крісті..... 63
Бєлова С. А
Проектна методика як засіб формування креативних
здібностей особистості у творчій спадщині Г. Шаррельмана..... 80
Ярута Н. П.
Сучасна популярна біографія Заходу: виникнення
та тенденції розвитку 87
Пантілеєнко К. С.
Вплив ментальності на мовну репрезентацію концепту «життя»
в романі сучасної письменниці М. Матіос 93

Касаткіна-Кубишкіна О. В.
Соціолінгвістичні та синтактико-стилістичні особливості рекламних текстів 97
Вовчук Н. І.
Словообразовательные микрополя неолексем в русской поэзии конца XX века 103
Бігунов Д. О.
Особливості дефініції терміну “мовленнєвий конфлікт” 108
Івашкевич Е. Е.
The Ways of the Explication of Colloquial and Everyday Vocabulary in the Translation of the Novel “The Catcher in the Rye” by Jerome David Salinger 113
Афанас’єва Л. В.
Лексико – семантичне поле як лінгвістичне поняття..... 115
Зубілевич М. І., Бігунова С. А.
Поняття гендеру як елементу сучасного наукового знання (британський досвід)..... 120
Романюк С. К.
Рекламний дискурс: підходи до визначення, співвідношення з суміжними поняттями..... 126

СЕКЦІЯ 3. АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ МЕТОДИКИ ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ

Кватоуз Лейла (Abu Qatousah Laila)
The Challenge of Reading in L2 132
Божок О. С.
Мовна компетентність у координатах підготовки вчителя іноземних мов (англійська)..... 135
Перерва К. М.
Applications of network technologies in English teaching 144
Гронь Л. В.
Переказ іншомовного тексту як методична проблема..... 147
Лук’янчук М. В.
Формування та розвиток творчих здібностей молодших школярів у змісті предмета «Іноземна мова»..... 153
Бердичевська І. В.
Формування полікультурної компетентності студентів засобами іноземної мови..... 162
Судима Т. М.
Застосування комунікативних методик у викладанні граматики англійської мови..... 178
Антоненко Н. Є.
Використання інтерактивних технологій у процесі навчання іншомовного мовленнєвого спілкування..... 182

Якимчук Н. О.
Innovative Technologies in Learning and Teaching English 187
Федоришин О. П.
Технологія застосування кооперативного навчання
на заняттях з іноземної мови у вищій школі 191
Богатирчук Л. М.
Sprichwörter im Deutschunterricht 199
Чапюк Ю. С., Завіднюк К. В.
Підготовка майбутнього вчителя до розвитку творчого
мислення молодших школярів засобами іноземної мови 203
Джава Н. А.
Zehn Merkmale guten Unterrichts 207
Антюхова Н. І.
Структурна модель творчого потенціалу майбутнього
вчителя іноземних мов 210
Сичук А. С.
Bringing Up Responsible Citizens at the English Lessons 219
Пивоварчук Т. О.
Didaktisch-methodische Prinzipien des Fremdsprachenunterrichts 224
Денисова Л. П., Кузьмич О. В.
Нетрадиційні методики викладання іноземних мов 227
Бігунова С. А., Зубілевич М. І.
Вплив компонентів культури на процес культурологічно
зорієнтованого навчання іноземної мови 233
Ніколаєва І. А.
Полікультурне виховання та вплив гендеру на процес
спілкування іноземною мовою 237
Бойко Н. Г., Конопльова Ю. О.
Роль і місце патріотичного виховання в процесі формування
соціокультурної компетенції учнів на уроках іноземної мови 249
Луцик І. .Г.
Принципи та методичні прийоми комунікативного
навчання англійської мови 256
Михальчук Н. О., Мазяр В. М.
До проблеми культуроспрямованого оволодіння
студентами іноземними мовами 267
Федорець М. А.
Теоретичний аспект професійної компетентності
сучасного викладача іноземної мови іноземної мови 275
Постоленко І. С.
Участь британських батьків в організації
шкільного педагогічного процесу 282
Бляшевська А. В, Леонова Л. Ф.
Методи підвищення рівня активності студентів-підлітків коледжу 285

СЕКЦІЯ 4. ВИКОРИСТАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ПРОЦЕСІ МОВНОЇ ПІДГОТОВКИ СТУДЕНТІВ-ФІЛОЛОГІВ

Федоришин О. П.
Колаборативне навчання як інтерактивний метод
навчання іноземної мови у вищій школі 289
Федоришина В. О.
Teaching Profession in Ontario, Canada 297
Березіна Н. Л.
Педагогічні технології на основі активізації та
інтенсифікації діяльності студентів 304
Стомпор Моніка
Educational Situation of Teaching Polish Language in Norway..... 316
Леонова Л. Ф.
Комунікативні стратегії навчання англійської мови
(на прикладі роботи з граматичним матеріалом)..... 330
Константінова О. В.
Навчання студентів-філологів особливостям перекладу
англомовних документів 340
Данілова Н. Р., Денисюк Л. В.
Інноваційні та педагогічні нововведення у методиці
навчання іноземних мов у ВНЗ 347
Вєтрова І. М.
Роль спецкурсу «Альтернативні школи США»
у процесі професійної підготовки вчителя англійської мови..... 350
Федорець М. А.
Використання методу проектів як засобу підвищення
ефективності викладання іноземних мов
у вищих педагогічних навчальних закладах 353
Бляшевська А. В.
Інтерактивні методи навчання аудіювання як засіб реалізації
комунікативного підходу до вивчення англійської мови..... 359
Завіднюк К. В.
Метод асоціативних символів..... 370
Третьякова К. В.
Інтеграція дисципліни «латинська мова» в сучасний
освітній простір 374

СЕКЦІЯ 5. ЗІСТАВНА ЕТНОЛІНГВІСТИКА ТА ТЕРМІНОЛОГІЯ В АСПЕКТІ МОВНИХ ТА КОНЦЕПТУАЛЬНИХ КАРТИН СВІТУ

Хатамі Моджтаба (Khatami Mojtaba)
Critical Thinking and Mindfulness among Iranian EFL Learners 379
Сабанюк О. П.
Мовна та концептуальна картини світу як відображення
свідомості нації..... 390
Курята Ю. В.
The Influence of the Religious Mythologem on the Formation
of Children's Spirituality..... 401
Смірнова М. Л.
Die wichtige Rolle der Fachübersetzung 404
Михальчук Н. О., Чала Ю. М.
The Ways of Solving the Problem of the Communicative
Behavior of People in English-Speaking Countries..... 411
Замашна С. М.
Проблеми перекладу і деякі шляхи їх подолання..... 437
Кіндрат Н. П.
Major Issues of Language and Gender 440
Корзієнко Н. В.
Американські топоніми-прізвиська як засіб передачі
національної ідентичності у мовній картині світу 444
Федорець М. А.
Концептуальні моделі у процесі оволодіння англійською
мовою та комбінаторні особливості термінології комунікації..... 448
Васильчук Н. В.
Поняття «картина світу» у сучасній лінгвістиці..... 454
Мосіна Ю. С.
Складність в роботі з англомовними технічними текстами
через неоднозначність перекладу термінів..... 460
Краєвський П. І.
Конфлікт – феномен соціального явища 464
Івашкевич І. В.
До питання розв'язання структури професійної компетентності
фахівця юридичної сфери діяльності..... 469
Івашкевич Е. З.
До питання розв'язання проблеми структури соціального
інтелекту як системи інтелектуальних здатностей особистості 473
Байло Ю. В.
До проблеми дефініції понять: концепт, поняття та
значення у сучасній лінгвістиці 484
Михальчук Н. О., Хупавцева Н. О.
До проблеми використання емпіричних методів дослідження
розуміння літературних творів старшокласниками 487
Івашкевич Е. З., Яцюрик А. О.
Розв'язання проблеми структури соціального інтелекту особистості

в парадигмальному просторі раціогуманістичної психології 492

ІНФОРМАЦІЯ ПРО АВТОРІВ 504